

gatójává, 1926 óta az intézet társigazgatója. Eredeti színműve még: »Őszi vihar«, dr. 3 felv. Bem. 1918. január 19. Vigszínház. Bécsben a Stadt Theater bem. 1920. márc. 20-án »Herbststurm« c. alatt. Fordításai: »A vizek fölött«, dr. 3 felv. Írta Engel Georg. Bem. 1904. ápr. 15. Magyar Színház. »Vajna bácsi«, szmű 3 felv. Írta Csehov. Bem. 1920. máj. 8. U. o.

Jobbay Anna, színésznő, sz. 1882. ápr. 28-án, Bácsaranyoson (Szabolcs m.). Színpadra lépett 1905-ben. 1908. őszén Kézdivásárhelyen, Fehér Károly társulatánál működött. 1910-ben Krémer Sándornál volt, Szabadkán.

Jobbay József, színész, sz. 1893. nov. 8-án, Beregszászon. Színpadra lépett 1914. máj. havában.

Jobboldal. A színpad jobboldali részének a neve. Mindennapi kifejezés a rendező szótárából. Nagyszemélyzetű darabnál használatos a jobboldali ügyelő, jobboldali díszítő, reflektoros, statisztá-csapat, instrukció-kezelő stb. kifejezés. (V. ö. Baloldal).

Jobbra el. Szerzői utasítás a színész részére a szerepben, jelenti, hogy a színész, ha távoznia kell a színről, jobbra menjen el. A jobboldalt a rendezőtől, illetőleg a közönségtől számítják. (V. ö.: Balra el, Fenékhárás és Középen el.)

Joculator. (Lásd: Hísztrio.)

Jódy Károly, színész, sz. 1899. máj. 11-én, Szatmárt. Színpadra lépett 1923. nov. 1-én.

Jogdíj. Színpadi műveket (színdarabokat) csak a szerző, illetve annak előzetes engedélyével szabad előadni, akinek a szerzői jogot a szerző átengedte. A szerzői (másként írói, zeneszerzői stb.) jogot védi a szerzői jogról szóló 1921. évi LIV. t. cikk, mely az engedély nélküli előadást jogbitorlásnak minősíti és szigorúan bünteti. A bitorlás kártérítési kötelezettséget is von maga után. Nemzetközi megállapodás is védi mindazon országok

szerzőinek munkáit, amely országok az úgynevezett »berni egyezmény« tagjai. (Alig van ma már olyan ország, mely ne lenne tagja). Kötelező tehát Magyarországon nemcsak a magyar szerzők színpadi műveinek, hanem az idegen szerzők műveinek is, — amennyiben azokat akár színház, akár műkedvelők előadni óhajtják — az előadásokra jogosító engedély megszerzése. Azt az ellenszolgáltatást, amit a színház, vagy műkedvelő társaság, a jogtulajdonosnak, tehát a szerzőnek vagy megbízottjának, avagy annak, aki a szerzőtől a színpadi mű tulajdonjogát megszerezte, — az előadások engedélyezéseért fizet: »jogdíjnak« nevezik. A szerzői jogot nálunk a törvény a szerző életén át és halála után még 50 évig védi. Ezen idő leteltével a mű szabad, vagyis azt bárki kiadhatja vagy nyilvánosan előadhatja anélkül, hogy bárkitől engedélyt kellene kérni.

Jókai Mór dr. (úsvai), a legnagyobb magyar regényíró, költő, humorista, főrend, sz. 1825. febr. 18-án, Komáromban, megh. 1904. máj. 5-én, Budapesten. 1843-ban írta »Zsidó fiú« című drámáját, mely 1893-ban jelent meg nyomtatásban. A darabot Kecskeméten írta, 1842-ben, pályázatra. Éppen akkor vetődött a városba vándorszínészekkel Petőfi Sándor, akit sanyarú helyzetében megkért Jókai a másolásra. Petőfi elkészült vele, de nem fogadott el tiszteletdíjat jó barátjától. Ekkor Jókai lefestette Petőfit olajminiatűrben, sárga gombos violaszínű frakkban. Petőfi ekkoriban még azt hitte, hogy Jókaiából lesz az ország leghíresebb piktora. Vörösmarty és Bajza jutalomra ajánlották a »Zsidó fiú«-t, de csak átdolgozás után jóslottak neki színpadi sikert. Jókai azt mondta, hogy ír ennél különbet is és félretette. (Ebből dolgozta át a »Fortunatus Imre« c. regényét.) Következő színdarabjának »Két gyám« volt a címe, színre került a Nemzeti Színházban, 1846. április 18-án. A legkiválóbb művészeink kaptak benne szerepet, úgy mint: Egressy Gábor, Lendvay, Bartha, Szentpétery, Fánicsy, Füredy, Lendvayné, Szathmáryné. Ugyanekkor kezdte pályafutását Szigeti József, aki szintén szerepelt benne. »A hullá férjek« c. drámában 1851. november 15-én Jókainé is játszott, mikor elő-